

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

Γ2 ΕΑΔΗΣΥ/ 2024

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν.4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν.4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, **01 Φεβρουαρίου 2024**, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ της **ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** (εφεξής «*Αρχή*» ή «*ΕΑΔΗΣΥ*») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη

Αδάμ Καραγλάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτριες : Ευσταθία Μαραγκού, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ και Αθανασία Τσιτλακίδου, Πολιτικός Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγήτριες (η δεύτερη εξ αυτών μέσω τηλεδιάσκεψης), καθώς και η Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια της Αρχής, Μίνα Καλογρίδου (μέσω τηλεδιάσκεψης), ενώ παρενέβησαν μέσω τηλεδιάσκεψης και εκπρόσωποι του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και του ΕΛΟΤ, προς παροχή διευκρινίσεων. Οι ανωτέρω αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

Θέμα: «Αίτημα για διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν.4412/2016, επί σχεδίου απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα “ Έγκριση της πρώτης αναθεώρησης εβδομήντα εννέα (79) και της

δεύτερης αναθεώρησης δεκαοκτώ (18) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες».

Με το υπ' αρ. πρωτ. 391171/21.12.2023 έγγραφο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (αρ. πρωτ. εισερχ. Αρχής 5420/22.12.2023), διαβιβάστηκε σχέδιο Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα «Έγκριση της πρώτης αναθεώρησης εβδομήντα εννέα (79) και της δεύτερης αναθεώρησης δεκαοκτώ (18) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες», και ζητείται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής, κατ' εφαρμογή των οριζομένων στο άρθρο 347, παρ. 2, περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει. Σε συνέχεια επικοινωνίας με το Τμήμα Τυποποίησης & Μητρώου Ελεγκτών Εταιρειών Πιστοποίησης του ως άνω Υπουργείου, υποβλήθηκαν συμπληρωματικά νέα έγγραφα προς συμπλήρωση των στοιχείων του φακέλου του αρχικού αιτήματος, με αρ. πρωτ. εισερχ. Αρχής 316/11.1.2024 και 490/17.1.2024.

I. Το υπό εξέταση σχέδιο Υπουργικής Απόφασης

Το υποβληθέν σχέδιο Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, έχει ως κάτωθι:

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑ: Έγκριση της πρώτης αναθεώρησης εβδομήντα εννέα (79) και της δεύτερης αναθεώρησης δεκαοκτώ (18) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες.

Σύμφωνα με τις διατάξεις :

1. Του ν. 4270/2014 (Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει,
2. Του ν. 4412/2016 (Α' 147) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»,
3. Του ν. 4622/2019 (Α' 133) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»,
4. Του ν. 4727/2020 (Α' 184) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις»,
5. Του ν. 4782/2021 (Α' 36) «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία»,
6. Του π.δ. 70/2015 (Α' 114) περί της ανασύστασης του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων,
7. Του π.δ. 123/2016 (Α' 208) περί της Μετονομασίας του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων σε Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών,
8. Του π.δ. 123/2017 (Α' 151) για τον «Οργανισμό του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» και ειδικότερα του άρθρου 43 περί διαρθρώσεων και αρμοδιοτήτων της

Διεύθυνσης Ποιότητας και Τυποποίησης της Γενικής Διεύθυνσης Προδιαγραφών, Μητρώων και Απαλλοτριώσεων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών,

9. Του π.δ. 84/2019 (Α' 123) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων»,
10. Του π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α'131).
11. Της με αρ. πρωτ. Δ16α/04/773/29-11-1990 (Β' 746) Κοινής Απόφασης Υπουργού Προεδρίας και Αναπληρωτή Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. «Περί εξαιρέσεως διοικητικών πράξεων ή εγγράφων από τον κανόνα των τριών υπογραφών»,
12. Της με αρ. πρωτ. οικ. 509/11/03-01-2017 (Β' 61) Κοινής Απόφασης του Αν. Υπουργού Οικονομικών και της Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης «Αναδιοργάνωση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58 του Ν.4438/2016 (Α' 220)»,
13. Της με αρ. πρωτ. 155/8-7-2023 (Β' 4410) Απόφασης ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Υποδομών και Μεταφορών, Νικόλαο Ταχιάο,
14. Της με αρ. πρωτ. 167/20-07-2023 (ΥΟΔΔ' 714) Απόφασης ανάθεσης καθηκόντων Γενικού Γραμματέα Υποδομών στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών στον Κωνσταντίνο Μαγουλά,
15. Της με αρ. πρωτ. 230365/25-7-2023 (Β' 4707) Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Ορισμός αποφαινόμενου οργάνου και διατάκτη σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 13 και τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 37 του ν.4622/2019 (Α' 133)».

Και αφού λάβαμε υπόψη:

1. Τη με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ.273/17-7-2012 (Β' 2221) Απόφαση του Αναπλ. Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με την οποία εγκρίθηκε η υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα τετρακοσίων σαράντα (440) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ),
2. Τη ΣΑΕ 571 στην οποία περιλαμβάνεται το ενάριθμο έργο 2014ΣΕ57100007,
3. Την από 29-5-2018 υπογραφείσα σύμβαση (ΑΔΑ: 6ΕΟΒ465ΧΘΞ-02Τ, ΑΔΑΜ: 18ΣΥΜΝ003176319) για την υλοποίηση του υποέργου 8 «Επικαιροποίηση/ αναθεώρηση/ προσαρμογή στα ισχύοντα Ευρωπαϊκά και Διεθνή Πρότυπα και Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς καθώς και της προτυποποίησης/ γνωστοποίησης των κειμένων τους στην ΕΕ, τριακοσίων δεκατεσσάρων (314) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ)», του έργου «Σύμβουλος για την επικαιροποίηση ή/και εκπόνηση Εθνικών Προδιαγραφών/Προσαρτημάτων και για την παρακολούθηση των διαδικασιών εξέλιξης του Ευρωπαϊκού Κανονιστικού πλαισίου έργων και μελετών»,
4. Την με αρ. πρωτ. 202330/27-6-2022 (ΑΔΑ: Ψ9ΖΠ465ΧΘΞ-9ΦΠ, ΑΔΑΜ: 22ΣΥΜΝ010826502) Απόφαση έγκρισης παράτασης της συμβατικής διάρκειας και έγκρισης μεταβολής του χρονοδιαγράμματος παράδοσης των ενδιάμεσων τμηματικών παραδοτέων, της σύμβασης,
5. Τη με αρ. πρωτ. 109496/4-4-2023 (ΑΔΑ: ΨΖΠΛ465ΧΘΞ-ΛΚΧ, ΑΔΑΜ: 23ΣΥΜΝ012460796) Απόφαση έγκρισης τροποποίησης του Παραρτήματος Α της σύμβασης,
6. Τη με αρ. πρωτ. 269357/1-9-2022 (Β' 4823) Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα»,
7. Τις παρατηρήσεις των Κρατών Μελών και της Επιτροπής επί των σχεδίων των Ελληνικών

Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) σύμφωνα με τη διαδικασία γνωστοποίησης που προβλέπεται από την Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 όπως ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το π.δ. 81/2018 (Α' 151),

8. Την Έκφραση Τεχνικής Γνώμης (πράξη αρ. 14 της 16ης συνεδρίασης 08-11-2023) του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων –Τμήμα Κατασκευών,
9. Τη με αρ. .... ΕΑΔΗΣΥ/2023 (άρθρου 347, παρ. 2 περ. γ (γγ) του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022) ομόφωνη σύμφωνη Γνώμη της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων,
10. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Και επειδή:

1. Η επικαιροποίηση, των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), σειράς ΕΛΟΤ ΤΠ 1501 ΧΧΧΧ :2009, αποτελεί άμεση προτεραιότητα, λόγω της εν τω μεταξύ εξέλιξης της τεχνολογίας και της επιστήμης στον τομέα κυρίως των υλικών και των ευρωπαϊκών προτύπων,
2. Η χώρα μας υποχρεούται να συμμορφωθεί με τις συστάσεις της 1ης εργαλειοθήκης του ΟΟΣΑ – TOOLKIT I (OECD Competition Assessment Reviews, Greece / Sector: Building Materials, σελ. 328, No 12-15),
3. Τα κείμενα των εν λόγω Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών συνιστούν σημαντική ποιοτική αναβάθμιση των υπαρχουσών Τεχνικών Προδιαγραφών και Τεχνικών ή Ειδικών Συγγραφών Υποχρεώσεων, οι οποίες χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα στις δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων,
4. Με τα εν λόγω κείμενα εξασφαλίζεται η εναρμόνιση των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών με τα Διεθνή και Ευρωπαϊκά Πρότυπα, τα οποία είναι κάθε φορά σε ισχύ, και διευκολύνεται η επίτευξη του στόχου της ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς και στον τομέα των Δομικών Έργων,
5. Ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ολοκλήρωσε το έργο της επεξεργασίας των 80 Τεχνικών Προδιαγραφών, της Δημόσιας και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο κρίσης των κειμένων αυτών και, μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας Τεχνικής Επιτροπής του ΕΛΟΤ ΤΕ99, προώθησε την έκδοση των κειμένων αυτών, ως Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών,
6. Σύμφωνα με το άρθρο 4.3 της από 29-5-2018 υπογραφείσας σύμβασης (ΑΔΑ: 6ΕΟΒ465ΧΘΞ-02Τ), ο ΕΛΟΤ παραχωρεί στο Υπ.Υ.ΜΕ. το δικαίωμα της ελεύθερης χρήσης των κειμένων των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών για την εφαρμογή τους στην κατασκευή των τεχνικών έργων στη χώρα,

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

1. Εγκρίνουμε, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 8, του άρθρου 54, του Ν. 4412/2016 όπως έχουν διατηρηθεί και ισχύουν στο άρθρο 17 του Ν. 4782/21, την πρώτη αναθεώρηση εβδομήντα εννέα (79) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) του παραρτήματος Α και τη δεύτερη αναθεώρηση δεκαοκτώ (18) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) του παραρτήματος Β, με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες. Οι τίτλοι των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών

περιέχονται στα παραρτήματα Α και Β, και τα πλήρη κείμενα τους στα Παραρτήματα Γ και Δ, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Η δεύτερη αναθεώρηση των δεκαοκτώ (18) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) του παραρτήματος Β αφορά στην επικαιροποίησή τους με βάση την με αρ. πρωτ. 269357/1-9-2022 (Β' 4823) Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα».

2. Οι εγκρινόμενες Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΤΕΠ) εφαρμόζονται υποχρεωτικά, με την έναρξη ισχύος της παρούσας.
3. Ρήτρα σχετικά με το «ισοδύναμο»: Ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 54, του Ν. 4412/2016 όπως έχουν διατηρηθεί και ισχύουν στο άρθρο 17 του Ν. 4782/21.
4. Ρήτρα σχετικά με την ενιαία αγορά: Τα εμπορεύματα που διατίθενται νόμιμα στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Τουρκία, ή που κατάγονται και διατίθενται νόμιμα στα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας ΕΟΧ τεκμαίρεται ότι συμμορφώνονται με τους κανόνες αυτούς. Η εφαρμογή των κανόνων αυτών υπόκειται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/515, της 19ης Μαρτίου 2019, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των εμπορευμάτων που κυκλοφορούν νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους.
5. Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α:

Ακολουθούν οι τίτλοι των 79 ΕΤΕΠ

A/A	Κωδικός ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-	Τίτλος
1	01-04-00-00	Καλούπια κατασκευών από σκυρόδεμα (τύποι)
2	01-05-00-00	Εμφανή σκυροδέματα
3	02-09-01-00	Εξυγιάνσεις και σταθεροποιήσεις εδαφών με εφαρμογή υδρασβέστου, υδραυλικών κονιών,
4	03-02-01-00	Λιθόκτιστοι τοίχοι
5	03-03-01-00	Εσωτερικά και εξωτερικά επιχρίσματα
6	03-04-05-00	Σφράγιση αρμών κτιρίων
7	03-05-01-00	Επικεραμώσεις στεγών
8	03-05-02-01	Επιστεγάσεις και επενδύσεις με μεταλλικά φύλλα
9	03-05-02-03	Επιστεγάσεις και επενδύσεις με μεταλλικά φύλλα
10	03-05-03-00	Επιστεγάσεις και πλαγιοκαλύψεις με αυτοφερόμενα θερμομονωτικά πετάσματα με αμφίπλευρη μεταλλική
11	03-07-01-01	Ξύλινα καρφωτά δάπεδα
12	03-07-01-02	Ξύλινα κολλητά δάπεδα
13	03-07-02-00	Επενδύσεις με κεραμικά πλακίδια σε εσωτερικές και εξωτερικές επιφάνειες
14	03-07-06-01	Επιστρώσεις δαπέδων με μοκέτες
15	03-07-06-02	Ελαστικές επιστρώσεις δαπέδων
16	03-07-08-00	Υπερυψωμένα δάπεδα
17	03-07-10-03	Αναρτημένες ψευδοροφές από ινοτσιμεντοσανίδες
18	03-08-01-00	Ξύλινα κουφώματα
19	03-08-02-00	Σιδηρά κουφώματα
20	03-08-07-01	Μονοί υαλοπίνακες, απλοί και πολυστρωματικοί
21	03-08-07-02	Πολλαπλοί υαλοπίνακες με ενδιάμεσο κενό
22	03-08-07-03	Κατασκευές με υαλόπλινθους και υαλόπλακες
23	03-08-09-00	Κατασκευές με υαλοπίνακες ασφαλείας
24	03-10-05-00	Προστατευτικές και διακοσμητικές επιστρώσεις ξύλινων
25	04-01-03-00	Συστήματα σωληνώσεων υπό πίεση με χαλκοσωλήνες
26	04-04-03-01	Υδραυλικοί υποδοχείς κοινοί
27	04-04-05-01	Φρεάτια δικτύων αποχέτευσης στον αύλειο χώρο των
28	04-04-05-02	Στόμια ελέγχου - καθαρισμού σωληνώσεων αποχέτευσης σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους
29	04-20-01-01	Χαλύβδινες σωληνώσεις ηλεκτρικών εγκαταστάσεων
30	04-20-01-02	Συστήματα πλαστικών σωληνώσεων για την προστασία και διαχείριση καλωδίων σε ηλεκτρικές
31	04-20-01-03	Εσχάρες και σκάλες καλωδίων
32	04-20-01-06	Συστήματα πλαστικών καναλιών καλωδίων
33	04-20-02-01	Αγωγοί και καλώδια διανομής ενέργειας χαμηλής
34	04-23-05-00	Συστήματα αδιάλειπτης ισχύος (UPS)

A/A	Κωδικός ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-	Τίτλος
35	05-01-09-02	Στήριξη στηθαίων ασφαλείας και ιστών οδοφωτισμού επί τεχνικών έργων
36	05-03-05-01	Στρώσεις οδοστρώματος από τσιμεντόδετο
37	05-03-07-00	Οδόστρωμα από κυλινδρούμενο σκυρόδεμα
38	05-03-12-04	Αντιολισθηρή στρώση από ασφαλτική σκυρομαστίχη
39	05-03-17-00	Στρώσεις οδοστρώματος από τσιμεντόδετο ανακυκλωμένο μίγμα φρεζαρισμένων ασφαλτικών και υποκείμενων στρώσεων οδοστρωσίας
40	05-04-02-00	Διαγράμμιση οδικών έργων
41	06-04-01-00	Χωνευτοί φανοί επισήμανσης διαδρόμου
42	06-04-02-00	Υπερυψωμένοι πλευρικοί φανοί διαδρόμου
43	07-03-01-80	Έλεγχος γεωμετρικών χαρακτηριστικών γραμμής με καταγραφικό όχημα EM-120
44	08-01-03-01	Εκσκαφές ορυγμάτων υπογείων δικτύων
45	08-01-04-01	Εγκατάσταση υπογείων δικτύων χωρίς διάνοιξη ορύγματος με εφαρμογή μεθόδων εκτόπισης του
46	08-01-04-02	Εγκατάσταση υπογείων δικτύων χωρίς διάνοιξη ορύγματος με εφαρμογή μεθόδων εκτόπισης του
47	08-05-01-04	Θωράκιση επιφανειών υδραυλικών έργων με τσιμεντοκονία ή έτοιμα κονιάματα
48	08-07-01-02	Εσχάρες χαλύβδινες ηλεκτροσυγκολλητές
49	08-09-04-00	Αντλητικά συγκροτήματα υδρογεωτρήσεων
50	08-09-06-00	Δοκιμαστικές αντλήσεις υδρογεώτρησης
51	09-02-01-00	Υποθαλάσσιες εκσκαφές χωρίς χρήση εκρηκτικών υλών
52	09-08-00-00	Κυψελωτά κιβώτια λιμενικών έργων από σκυρόδεμα
53	09-15-01-00	Πλωτοί προβλήτες
54	09-19-01-00	Μέτρα υγείας - ασφάλειας και προστασίας περιβάλλοντος κατά την κατασκευή Λιμενικών Έργων
55	10-05-02-02	Εγκατάσταση έτοιμων χλοοταπήτων, φυσικών και
56	10-05-03-00	Εγκατάσταση μεσημβριάνθραμου (μπουζιού)
57	10-08-01-00	Εγκατάσταση αρδευτικών δικτύων
58	11-02-03-00	Διαφραγματικοί τοίχοι
59	11-02-05-00	Έργα αντιστήριξης από οπλισμένη γη
60	11-03-01-00	Δυναμική συμπύκνωση εδαφών
61	11-03-02-00	Δονητική συμπύκνωση εδαφών
62	11-03-03-00	Δονητική αντικατάσταση εδαφών (κατασκευή
63	11-03-05-00	Ενεματώσεις εδαφών και βράχων
64	12-02-01-02	Υπόγεια εκσκαφή σηράγγων με μηχανικά μέσα ολομέτωπης ή σημειακής κοπής
65	13-02-01-00	Φίλτρο περιμετρικής ζώνης 2Α λιθόρριπτων φραγμάτων με ανάντη πλάκα σκυροδέματος
66	13-02-02-00	Ζώνη έδρασης 2Β ανάντη πλάκας σκυροδέματος λιθόρριπτων φραγμάτων
67	13-02-03-00	Μεταβατική ζώνη 3Α λιθόρριπτων φραγμάτων με ανάντη πλάκα σκυροδέματος

A/A	Κωδικός ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-	Τίτλος
68	13-02-04-01	Ζώνες από αμμοχάλικα λιθόρριπτων φραγμάτων με ανάντη πλάκα σκυροδέματος
69	13-02-04-02	Ζώνες από βραχώδη υλικά λιθόρριπτων φραγμάτων με ανάντη πλάκα σκυροδέματος
70	13-02-05-00	Λιθορριπή προστασίας κατάντη πρανούς λιθόρριπτων φραγμάτων με ανάντη πλάκα σκυροδέματος
71	13-02-08-01	Κατασκευή ανάντη πλάκας από σκυρόδεμα για τη στεγανοποίηση λιθόρριπτων φραγμάτων
72	14-01-13-01	Ενισχύσεις - αποκαταστάσεις κατασκευών από σκυρόδεμα με επικόλληση χαλύβδινων ελασμάτων
73	14-01-13-02	Ενισχύσεις - αποκαταστάσεις κατασκευών από σκυρόδεμα με εμφάνωση πλαισίων από δομικό
74	14-01-14-00	Ενισχύσεις - αποκαταστάσεις κατασκευών από σκυρόδεμα και τοιχοποιία με μανδύες εκτοξευόμενου
75	14-02-05-01	Επισκευές μεγάλων ρωγμών σε τοιχοποιίες με τη μέθοδο της λιθοσυρραφής
76	14-02-05-02	Επισκευές μεγάλων ρωγμών τοιχοποιίας με διαμόρφωση ζωνών συρραφής
77	14-02-07-00	Ενίσχυση υπάρχουσας τοιχοποιίας με την εφαρμογή νέου υψηλής αντοχής ή/και οπλισμένου επιχρίσματος
78	14-03-02-00	Αποκατάσταση ρηγματώσεων τοίχων πλήρωσης
79	15-04-01-00	Μέτρα υγείας - ασφάλειας και προστασίας περιβάλλοντος κατά τις κατεδαφίσεις-καθαιρέσεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β:

Ακολουθούν οι τίτλοι των 18 ΕΤΕΠ

A/A	Κωδικός ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-	Τίτλος
1	01-01-06-00	Αυτοσυμπυκνούμενο σκυρόδεμα
2	02-07-06-00	Λιθορριπές προστασίας πρανών συγκοινωνιακών έργων
3	05-02-06-00	Βαθμιδωτά ρείθρα πρανών
4	05-03-08-00	Κατασκευή στρώσης ερείσματος από μίγμα αδρανών και φυτικής γης
5	05-03-11-01	Ασφαλτική προεπάλειψη
6	05-03-18-01	Ασφαλτικές σφραγιστικές επαλείψεις
7	06-01-01-00	Δάπεδα αεροδρομίων από σκυρόδεμα
8	07-03-01-20	Επιδομή σιδηροδρομικής γραμμής
9	07-03-01-50	Οριζοντιογραφική και υψομετρική τακτοποίηση γραμμών με βαρέα μηχανήματα γραμμής

10	08-04-01-00	Πορώδες σκυρόδεμα υποδομής επενδύσεων διωρύγων και δεξαμενών
11	08-05-03-02	Υπόστρωμα στεγανοποιητικής μεμβράνης λιμνοδεξαμενών και ΧΥΤΑ από λεπτόκοκκο διαβαθμισμένο υλικό
12	08-07-02-03	Εγκατάσταση συσκευών ρύθμισης ροής ανοικτών διωρύγων
13	09-05-01-00	Πρίσματα λιθορριπής και εξισωτική στρώση αυτών για την έδραση θαλασσιών έργων βαρύτητας
14	09-05-03-00	Λιθορριπές ανακουφιστικού πρίσματος λιμενικών έργων
15	09-09-01-00	Ανωδομές λιμενικών έργων από άοπλο ή ελαφρώς οπλισμένο σκυρόδεμα
16	09-09-02-00	Ανωδομές λιμενικών έργων από οπλισμένο σκυρόδεμα
17	09-14-03-00	Δάπεδα λιμενικών έργων από κυβόλιθους σκυροδέματος
18	11-01-01-00	Έγχυτοι πάσσαλοι (με εκσκαφή)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ:

Στο παράρτημα αυτό περιλαμβάνονται τα Τεχνικά Κείμενα των 79 ΕΤΕΠ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ:

Στο παράρτημα αυτό περιλαμβάνονται τα Τεχνικά Κείμενα των 18 ΕΤΕΠ

II. Αρμοδιότητα Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν.4412/2016, η Αρχή:

γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής. Ειδικότερα:

“2. Ειδικότερα, η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...]

γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής.

Ειδικότερα:[...]

γγ) Οι λοιπές κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου, εξαιρουμένων των προκηρύξεων, καθώς και οι κανονισμοί άλλων δημοσίων οργάνων και αναθετουσών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των κατά περίπτωση αρμόδιων ελεγκτικών διοικητικών οργάνων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, κατά το μέρος που οι εν λόγω πράξεις και κανονισμοί ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής. Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της παρούσας υποπερίπτωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση των ανωτέρω σχεδίων διατάξεων στην Αρχή, με μέριμνα του οικείου οργάνου. Μετά την άπρακτη

παρέλευση της ως άνω προθεσμίας οι σχετικές πράξεις μπορούν να εκδοθούν και χωρίς τη γνώμη της Αρχής.

Στο βαθμό που το υποβληθέν σχέδιο Υπουργικής Απόφασης, ως παρατίθεται ανωτέρω υπό Ι, αποτελεί κανονιστική πράξη, εκδιδόμενη κατ' εξουσιοδότηση νόμου και ειδικότερα της διάταξης της παρ. 8 του άρθρου 54 του ν.4412/2016, και περιλαμβάνει ρυθμίσεις που άπτονται των δημοσίων συμβάσεων, εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν.4412/2016.

III. Συναφείς διατάξεις

1. Στον ν. 4412/16 “Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)” προβλέπονται σχετικώς τα κάτωθι:

Άρθρο 1 Αντικείμενο - Πεδίο Εφαρμογής

[...]

“2. Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221), β) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 2 και 222 έως 338), [...].

4. Οι διατάξεις των άρθρων 134 έως 181 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων έργων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι (άρθρα 129 έως 133) και του Μέρους Β' του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 335 έως 338).

Άρθρο 2 Ορισμοί (άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθέτουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,
6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο:

α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β',

β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου,
γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή τη μελέτη του έργου,

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου δομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας,

[...]

14) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης [...] των τεχνικών προδιαγραφών, [...] και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές, [...]

3. Πέραν των ορισμών της παραγράφου 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 2 του Κεφαλαίου II του Μέρους Β΄ του Βιβλίου I: [...]

6) [...] (α) **«Μελέτη»** είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στο σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους χωρικού σχεδιασμού και ανάπτυξης.

. Η μελέτη έχει την έκταση και το βάθος που απαιτείται με τη σύμβαση, απεικονίζεται δε και παραδίδεται στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτονα φορέα με συγκεκριμένη συμφωνημένη μορφή. [...]

5. Ορισμοί σχετικοί με τις τεχνικές προδιαγραφές των άρθρων 54 και 282 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Α΄ και στο Παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Β΄, αντίστοιχα”.

Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Α΄

Για τους σκοπούς του Βιβλίου I νοούνται ως:

1. **«τεχνική προδιαγραφή»** ένα από τα ακόλουθα

α) όταν πρόκειται για συμβάσεις δημοσίων έργων: όλες οι τεχνικές απαιτήσεις που περιέχονται ιδίως στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά υλικού, προϊόντος ή αγαθού, ώστε να ανταποκρίνονται στη χρήση για την οποία προορίζονται από την αναθέτουσα αρχή· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τα επίπεδα περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, τον σχεδιασμό για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία) και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την επίδοση, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες χρήσης καθώς και τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής των έργων τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν επίσης τους κανόνες μελέτης και υπολογισμού των έργων, τους όρους δοκιμής, ελέγχου και παραλαβής των έργων καθώς και τις κατασκευαστικές τεχνικές ή μεθόδους και κάθε άλλο όρο τεχνικού χαρακτήρα που η αναθέτουσα αρχή είναι σε θέση να καθορίσει, μέσω γενικών ή ειδικών κανονιστικών διατάξεων, σχετικά με τα ολοκληρωμένα έργα καθώς και με τα υλικά ή τα στοιχεία που συνιστούν τα έργα αυτά [...]

2. **«πρότυπο»:** η τεχνική προδιαγραφή που έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό με δραστηριότητα τυποποίησης, για επαναλαμβανόμενη ή διαρκή εφαρμογή, της οποίας όμως η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική και εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) **«διεθνές πρότυπο»:** πρότυπο που έχει εγκριθεί από διεθνή οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

β) **«ευρωπαϊκό πρότυπο»:** πρότυπο εγκεκριμένο από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης που έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

γ) «εθνικό πρότυπο»: πρότυπο που έχει εκδοθεί από εθνικό οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

3. «**ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση**»: η τεκμηριωμένη αξιολόγηση των επιδόσεων ενός δομικού προϊόντος, σε συνάρτηση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του, σύμφωνα προς το αντίστοιχο έγγραφο ευρωπαϊκής αξιολόγησης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 περίπτωση 12 στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου·

4. «**κοινή τεχνική προδιαγραφή**»: η τεχνική προδιαγραφή στον τομέα ΤΠΕ που έχει εκπονηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1025/2012·

5. «**τεχνικό πλαίσιο αναφοράς**»: κάθε παραδοτέο το οποίο εκπονείται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, πλην των ευρωπαϊκών προτύπων, σύμφωνα με διαδικασίες προσαρμοσμένες στην εξέλιξη των αναγκών της αγοράς.

Παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Β'

Για τους σκοπούς του Βιβλίου II νοείται ως

“1. «**τεχνική προδιαγραφή**» ένα από τα ακόλουθα:

[...] β) όταν πρόκειται για συμβάσεις έργων: όλες οι τεχνικές απαιτήσεις που περιέχονται ιδίως στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά υλικού, προϊόντος ή αγαθού, και οι οποίες επιτρέπουν τον αντικειμενικό προσδιορισμό αυτών, ώστε να ανταποκρίνονται στη χρήση για την οποία προορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα' τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τα επίπεδα περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, τον σχεδιασμό για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης ατόμων με αναπηρία) και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την επίδοση, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες χρήσης καθώς και τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής των έργων τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν επίσης τους κανόνες μελέτης και υπολογισμού των έργων, τους όρους δοκιμής, ελέγχου και παραλαβής των έργων καθώς και τις κατασκευαστικές τεχνικές ή μεθόδους και κάθε άλλο όρο τεχνικού χαρακτήρα που ο αναθέτων φορέας είναι σε θέση να καθορίσει, μέσω γενικών ή ειδικών κανονιστικών διατάξεων, σχετικά με τα ολοκληρωμένα έργα καθώς και με τα υλικά ή τα στοιχεία που συνιστούν τα έργα αυτά”.

Άρθρο 53 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.
2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, σε περίπτωση που η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως:
[...]
ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης,
[...]
κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης,
[...]
κδ) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων:
αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,

[...] 5.Πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης μπορούν να εκδίδονται από την ΕΑΑΔΗΣΥ σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204), περί αρμοδιοτήτων της ΕΑΑΔΗΣΥ, με την επιφύλαξη της παρ. 6.

6.Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, λοιπά πρότυπα τεχνικού περιεχομένου των περ. κδ' και κε' της παρ. 2, με δεσμευτική ή μη ισχύ, καθώς και σχετικές εγκύκλιοι εκδίδονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

7.Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα:
α) Κατά την έγκριση της διακήρυξης, το υπάρχον στην εγκεκριμένη μελέτη σχέδιο διακήρυξης προσαρμόζεται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα τεύχη διακήρυξης, εφόσον αυτό απαιτείται. Επίσης, γίνεται και αναγκαία προσαρμογή των άλλων στοιχείων της μελέτης που συνεπάγεται η αλλαγή της διακήρυξης.

[...] ζ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους.

η) Ο Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών, μετά την έγκρισή του, ισχύει υποχρεωτικά για όλες τις αναθέτουσες αρχές που δημοπρατούν δημόσιες συμβάσεις έργων.

θ) Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. [...]

Άρθρο 54 Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περ.1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών.

Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της. Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή το σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.

Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:
α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες

ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση, β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών προτύπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο», γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α', με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β', δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α' για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικείμενου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο».

5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει.

Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.

7. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61.

8. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και

Δικτύων μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.

[...]

Άρθρο 56 Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα (άρθρο 44 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να προσκομίζουν έκθεση δοκιμών από οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από τέτοιο οργανισμό ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης με απαιτήσεις ή κριτήρια που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Αν οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν την υποβολή πιστοποιητικών εκδιδόμενων από συγκεκριμένο οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης, οφείλουν να δέχονται επίσης πιστοποιητικά από άλλους ισοδύναμους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης είναι ένας οργανισμός ο οποίος πραγματοποιεί δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων βαθμονομήσεων, δοκιμών, πιστοποίησης και επιθεώρησης και είναι διαπιστευμένος, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται και άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην παρ. 1, όπως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν έχει πρόσβαση στα πιστοποιητικά ή στις εκθέσεις δοκιμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ή δεν έχει τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό τους όρους ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας και ότι ο ίδιος αποδεικνύει ότι τα προς παροχή έργα, αγαθά και υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις ή τα κριτήρια που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

3. Εφόσον ζητηθεί: α) η ανώνυμη εταιρεία «Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας» (ΕΣΥΠ Α.Ε.), β) η ανώνυμη εταιρεία «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης» (ΕΛΟΤ Α.Α.) και γ) η ανώνυμη εταιρεία «Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης» (ΕΣΥΔ Α.Ε.), θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, οποιοσδήποτε πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία και τα έγγραφα που υποβάλλονται, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 54, το άρθρο 55 και τις παραγράφους 1 και 2.

Οι αρμόδιες αρχές του κράτους-μέλους εγκατάστασης του οικονομικού φορέα κοινοποιούν τις σχετικές πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 343. Ειδικά για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, αρμόδιες είναι οι παραπάνω τρεις ανώνυμες εταιρείες.

Άρθρο 82 Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 62 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές, εάν απαιτούν την προσκόμιση πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ανεξάρτητους οργανισμούς που βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με ορισμένα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας για άτομα με ειδικές ανάγκες, παραπέμπουν σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας τα οποία βασίζονται στη σχετική σειρά ευρωπαϊκών προτύπων και έχουν πιστοποιηθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εδρεύοντες σε άλλα κράτη - μέλη. Επίσης, κάνουν δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο

ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας.

2. Εάν οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν την υποβολή πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ανεξάρτητους οργανισμούς που να βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με συγκεκριμένα συστήματα ή πρότυπα όσον αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση, παραπέμπουν στο σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS) της Ένωσης ή σε άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναγνωρισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1221/2009 ή σε άλλα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης βασιζόμενα σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα που έχουν εκδοθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εδρεύοντες σε άλλα κράτη - μέλη.

Όταν ο οικονομικός φορέας τεκμηριωμένα δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω πιστοποιητικά ή δεν έχει τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται επίσης άλλα αποδεικτικά μέσα μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα συγκεκριμένα μέτρα είναι ισοδύναμα με εκείνα που απαιτούνται βάσει του εφαρμοστέου συστήματος ή του προτύπου περιβαλλοντικής διαχείρισης.

3. Εφόσον της ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 343, κάθε πληροφορία σχετικά με τα έγγραφα που προσκομίζονται ως στοιχεία αποδεικτικά της συμμόρφωσης με ποιοτικά και περιβαλλοντικά πρότυπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 158 Ποιότητα στα δημόσια έργα. - Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.)

1. Το Π.Π.Ε. ενσωματώνει και κωδικοποιεί όλες τις απαιτήσεις των συμβατικών τευχών, περιγράφει τις φάσεις ανάπτυξης του έργου και τις αντίστοιχες δραστηριότητες, είναι σε πλήρη εναρμόνιση και περιλαμβάνει το χρονοδιάγραμμα του έργου, καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης του έργου και τον τρόπο και τις λεπτομέρειες συγκέντρωσης και αρχειοθέτησης των στοιχείων κατά την κατασκευή, ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας.

Το Π.Π.Ε. αποτελεί το εσωτερικό κανονιστικό έγγραφο του έργου και παρέχει όλα τα εργαλεία παρακολούθησης του έργου, συγκέντρωσης των στοιχείων, τεκμηρίωσης των εργασιών που έχουν εκτελεστεί και αρχειοθέτησής τους.

2.[...] Η επίβλεψη της εφαρμογής των Προγραμμάτων Ποιότητας Έργων, η υλοποίηση των Σχεδίων ελέγχων και δοκιμών, καθώς και η αξιολόγηση των εργαστηριακών ελέγχων και δοκιμών, μπορεί να ανατίθενται σε διαπιστευμένους φορείς Επιθεώρησης – Πιστοποίησης, σύμφωνα με τα πρότυπα ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17021 για συστήματα διαχείρισης ποιότητας ΕΛΟΤ EN ISO 9001 κατ' ελάχιστο στο πεδίο εφαρμογής EA 28 στην Ελλάδα ή σε χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για συστήματα διαχείρισης περιβάλλοντος κατά ΕΛΟΤ EN ISO 14001, για συστήματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία κατά ΕΛΟΤ 1801 και OHSAS 18001.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται τα όρια των αμοιβών για τις πιο πάνω προσφερόμενες υπηρεσίες, μέσα στα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 4.

[...]

4. Καθορίζεται ποσοστό έως 2% επί του προϋπολογισμού του έργου, το οποίο διατίθεται για τη διενέργεια ποιοτικών ελέγχων, που διενεργούνται από τη Διεύθυνση Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων, από τις άλλες κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, από τις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, από φορείς Επιθεώρησης-

Πιστοποίησης, διαπιστευμένους κατά την παραγράφου 2 και από «αναγνωρισμένους οργανισμούς» στο πλαίσιο των ποιοτικών ελέγχων που προβλέπονται από το Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.) και τα συμβατικά τεύχη συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων της παράγραφο 3. Ως «αναγνωρισμένοι οργανισμοί», κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, νοούνται τα εργαστήρια δοκιμών, τα εργαστήρια βαθμονόμησης, οι οργανισμοί ελέγχου και οι οργανισμοί πιστοποίησης που ανταποκρίνονται στα ισχύοντα ευρωπαϊκά πρότυπα. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τα πιστοποιητικά των αναγνωρισμένων οργανισμών που έχουν συσταθεί σε άλλα κράτη - μέλη. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζεται κλιμακωτά το ποσοστό της προηγούμενης παραγράφου ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού δημοπράτησης του έργου, και ρυθμίζονται όλα τα θέματα αναφορικά με τους παραπάνω ελέγχους, όπως ο προγραμματισμός, η ανάθεση της διενέργειας των ελέγχων, οι δαπάνες που καλύπτονται, ο τρόπος πληρωμής και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υλοποίηση των ελέγχων και την αποτελεσματικότητά τους.

Άρθρο 159 Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης

1. Η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σε αυτό, γίνεται από έναν (1) ή περισσότερους τεχνικούς του άρθρου 139, περί διεύθυνσης έργου από την πλευρά του αναδόχου, ο οποίος συντάσσει και υποβάλει δήλωση προς τη διευθύνουσα υπηρεσία, με την οποία βεβαιώνει και την αλήθεια του περιεχομένου της. Παράλειψη σύνταξης και υποβολής της σχετικής δήλωσης συνιστά κώλυμα υποβολής κάθε επόμενου λογαριασμού.

2. Αν κατά την κατασκευή των έργων η επίβλεψη θεωρεί, ότι τα προς χρησιμοποίηση υλικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα, διατάσσεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία η μη χρησιμοποίηση των υλικών. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητά τους από εργαστηριακό έλεγχο, που γίνεται από τα εργαστήρια της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια. Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει τελικά, αν αποδειχθεί η ακαταλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση, η δαπάνη βαρύνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις πιστώσεις του έργου. [...]

Άρθρο 170 Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ ΤΙΜ-ΤΕΜ) Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Ιδρύεται Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠΤΙΜ-ΤΕΜ), το οποίο αποτελεί σύνολο εναρμονισμένων αρχών, κανόνων, μεθόδων και εργαλείων που υποστηρίζουν μέσω του διαδικτύου τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία των τεχνικών έργων.

2. Ιδρύεται Ηλεκτρονικό Σύστημα Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ), το οποίο αποτελεί ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα υποστήριξης του ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ. Το ΗΣΠΚΣΠΤΕ περιλαμβάνει τις ακόλουθες, συμβατές με τεχνολογία BIM, διαδικτυακές εφαρμογές: Παρατηρητήριο Τιμών, Σύστημα Αναλύσεων Τιμών και Προσδιορισμού Κόστους και Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών.

3. Για την ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκή ενημέρωση και υποστήριξη του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων συστήνεται ειδικός φορέας με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών». Ο ειδικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και λειτουργεί σε ανταποδοτική βάση. Στη διοίκηση της Εταιρίας εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην παραγωγή των τεχνικών έργων ή στην προαγωγή

της τεχνολογίας των έργων αυτών. Η εταιρία τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

4. Η ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκής ενημέρωση και υποστήριξη των ΕΣΤΕΠ-TIM-TEM και ΗΣΠΚΣΠΤΕ χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ και το εκάστοτε ισχύον ΕΣΠΑ και μπορούν να ανατίθενται και σε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Για τη μεταφορά τεχνογνωσίας, βάσεων δεδομένων, τεχνικών προδιαγραφών, μεθόδων και διαδικασιών, η εταιρία μπορεί να συμβάλλεται με φορείς που λειτουργούν αντίστοιχα συστήματα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλους αντίστοιχους φορείς διεθνώς.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται η σύσταση, η οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της Χώρας ή του εξωτερικού, η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των ΕΣΤΕΠ-TIM-TEM και ΗΣΠΚΣΠΤΕ, η δομή, το περιεχόμενο, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και η διαλειτουργικότητά τους με άλλα ηλεκτρονικά και μη συστήματα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 6. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών και η κατάρτιση των αναλυτικών τιμολογίων της από 19.5.2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, υπό στοιχεία ΔΝΣγ/οικ.35577/ ΦΝ466 και της από 16.5.2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, υπό στοιχεία ΔΝΣγ/32129/ ΦΝ 466.

7. Το ΕΣΤΕΠ-TIM-TEM έχει υποχρεωτική εφαρμογή στις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και στις συμβάσεις έργων που υπάγονται στον παρόντα νόμο και τον ν. 4413/2016 (Α' 148) και προαιρετική στις συμβάσεις που ανατίθενται από φορείς του ιδιωτικού τομέα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να ενταχθούν και ιδιωτικά έργα στο ΕΣΤΕΠ-TIM-TEM.

Άρθρο 178 Προδιαγραφές και Κανονισμοί Έργων

1. Για την τήρηση και εφαρμογή των προδιαγραφών και κανονισμών της παρ. 8 του άρθρου 54, τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων επιτρέπεται να διενεργούν 16 ελέγχους στον τόπο παραγωγής των υλικών ή κατασκευής του έργου και στα μέσα μεταφοράς των υλικών. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται παράβαση, τα όργανα αυτά συντάσσουν σχετική έκθεση και αν διαπιστωθεί ακαταλληλότητα των υλικών, προβαίνουν στην κατάσχεση αυτών σε οποιονδήποτε και αν ανήκουν. Για τις παραβάσεις του παρόντος άρθρου οι τεχνικοί υπάλληλοι του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων θεωρούνται ανακριτικοί υπάλληλοι και υπάγονται ως προς τα σχετικά με την αρμοδιότητα αυτή καθήκοντά τους στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.

2. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου και των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του διώκεται και τιμωρείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα. Επιπλέον, κατά των παραβατών επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων πρόστιμο, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των οκτακοσίων ογδόντα (880) ευρώ και ανώτερο των εβδομήντα τριών χιλιάδων και πεντακοσίων (73.500) ευρώ συνολικά κατά περίπτωση ελέγχου, εφόσον πρόκειται για παράβαση ή παραβάσεις κανονισμών ή υποχρεωτικών προδιαγραφών που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των δημόσιων ή ιδιωτικών έργων, σύμφωνα και με τις οικείες συμβάσεις και τις εγκεκριμένες μελέτες ή στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη μεταφορά, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Σε περίπτωση που η παράβαση επηρεάζει ή μπορεί, αιτιολογημένα, να επηρεάσει ουσιαστικά τις βασικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα δομικά υλικά και έργα, σύμφωνα με τις διατάξεις του

π.δ. 334/1994 (Α' 176), ιδιαίτερα τη μηχανική αντοχή, την ευστάθεια, την πυρασφάλεια, την υγιεινή, την υγεία και το περιβάλλον ή την ασφάλεια χρήσης, το πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ για καθεμία από τις παραβάσεις αυτές, ανερχόμενο συνολικά κατά περίπτωση ελέγχου μέχρι το προαναφερόμενο όριο. Το ύψος του προστίμου κλιμακώνεται ανάλογα με τη βαρύτητα της διαπιστούμενης παράβασης. Τα ποσά αυτά του προστίμου αυξάνονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

3. Ειδικά καθόσον αφορά στον έλεγχο και στις κυρώσεις για το σκυρόδεμα, στην περίπτωση που διαπιστώνονται παραβάσεις του Κανονισμού Τεχνολογίας Σκυροδέματος που έχει εγκριθεί με την απόφαση Γ.Δ.Τ.Υ./ οικ.3328/2016 του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β' 1561), όπως κάθε φορά ισχύει, πέραν από αυτές που επισύρουν πρόστιμο κατά το τρίτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, επιβάλλονται κατά εύλογη κρίση και πρόστιμα για καθεμία από τις παραβάσεις αυτές, πάντοτε με τον περιορισμό του ανώτατου ορίου του συνολικού κατά έλεγχο προστίμου.

4. Η έκθεση ελέγχου, με μνεία και των απόψεων του ελεγχόμενου, υποβάλλεται στον Προϊστάμενο της αρμόδιας για τον ποιοτικό έλεγχο υπηρεσίας του φορέα ελέγχου. Ο Προϊστάμενος θεωρεί την έκθεση μέσα σε προθεσμία δέκα (10) εργάσιμων ημερών και μέσα στην ίδια προθεσμία την κοινοποιεί στον ελεγχόμενο, ο οποίος μπορεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών να καταθέσει στην υπηρεσία αυτή αντιρρήσεις του επ' αυτών. Η έκθεση, οι αντιρρήσεις, οι επ' αυτών παρατηρήσεις της υπηρεσίας και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο διαβιβάζονται αμέσως στην αρμόδια 17 Γενική Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία εισηγείται στον Υπουργό.

5. Ο Υπουργός αποφαινεται για τις υποβληθείσες αντιρρήσεις, την επιβολή και το ποσό του προστίμου. Η απόφαση αυτή αποτελεί τίτλο βεβαίωσης στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.). Το πρόστιμο είναι δημόσιο έσοδο και εισπράττεται κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Οικονομικών καθορίζονται οι δικαιούχοι, ο τρόπος απόδοσης των σχετικών ποσών και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Οι αποφάσεις επιβολής προστίμου εφόσον αφορούν εργοληπτικές επιχειρήσεις κοινοποιούνται στη Διεύθυνση Μητρώων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

6. Η διαδικασία επιβολής της διοικητικής ποινής του προστίμου είναι ανεξάρτητη από την ποινική ευθύνη. Για την τελευταία αυτή περίπτωση ο Προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας του φορέα ελέγχου διαβιβάζει την έκθεση ελέγχου, μαζί με τις αντιρρήσεις του ελεγχόμενου και τις επ' αυτών παρατηρήσεις της υπηρεσίας στον αρμόδιο Εισαγγελέα, αμέσως μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων”.

ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΈΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΗΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ (ΟΔΗΓΙΑ 2014/25/ΕΕ)

Άρθρο 282 Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VIII του Προσαρτήματος Β' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται σε συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του

κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό του αναθέτοντος φορέα, οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπ' όψιν κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες. Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στους αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν τη σύμβαση,

β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή —όταν αυτά δεν υπάρχουν— σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών · κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τους όρους «ή ισοδύναμο»,

γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α', με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β,

δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α' για άλλα χαρακτηριστικά.

4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3.

Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τους όρους «ή ισοδύναμο».

5. Όταν ο αναθέτων φορέας χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές

προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 284, ότι οι λύσεις που 19 προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν ο αναθέτων φορέας χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει. Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 284, ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες που πληρούν το πρότυπο ανταποκρίνονται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει ο αναθέτων φορέας.

5. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 290.

Άρθρο 315 Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας

1. [...]2. Οι αναθέτοντες φορείς, που αποτελούν αναθέτουσες αρχές:

α) δύνανται να εφαρμόζουν τα άρθρα 44 περί τεχνικής επάρκειας αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, 49 περί επάρκειας προϋπολογισμού, ωριμότητας και μελετών, 50 περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, 51 περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης και 52 περί σκοπιμότητας σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,

β) εφαρμόζουν τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 53, περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης και 88, περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, και

γ) εφαρμόζουν τα άρθρα 221 περί οργάνων διενέργειας διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων και 221 Α περί προθεσμιών για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων.

2. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 81 (ΦΕΚ Α' 151/21.08.2018) Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Σεπτεμβρίου 2015 (ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ.1) «για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (κωδικοποιημένο κείμενο)» και άλλες διατάξεις.
[...]

Άρθρο 2 (Άρθρο 1 της Οδηγίας 2015/1535/ΕΕ)

1. Κατά την έννοια του παρόντος π.δ. νοείται ως:

[...]

στ) «τεχνικός κανόνας/κανονισμός»: τεχνική προδιαγραφή ή άλλη απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των οικείων διοικητικών διατάξεων των οποίων η τήρηση είναι υποχρεωτική από το νόμο ή την πρακτική (*de jure* ή *de facto*), για την εμπορία, την παροχή υπηρεσιών, την εγκατάσταση ενός φορέα παροχής υπηρεσιών ή τη χρήση σε κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα του κράτους αυτού, όπως επίσης, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 8, οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος και την παροχή ή χρήση μιας υπηρεσίας ή την εγκατάσταση για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.

Τεχνικοί κανόνες de facto είναι ιδίως:

αα) οι νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ενός κράτους μέλους οι οποίες παραπέμπουν είτε σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις είτε σε κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, είτε σε 20 επαγγελματικούς κώδικες ή κώδικες ορθής πρακτικής που με τη σειρά τους παραπέμπουν σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, η τήρηση των οποίων αποτελεί τεκμήριο συμβατότητας προς τις προδιαγραφές που καθορίζονται από τις εν λόγω νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις,

ββ) οι εκούσιες συμφωνίες στις οποίες η δημόσια αρχή είναι συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες αποσκοπούν στην τήρηση, προς το δημόσιο συμφέρον, των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες. Εξαιρούνται οι συγγραφές υποχρεώσεων των δημοσίων συμβάσεων,

γγ) οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες περί υπηρεσιών, που συνδέονται με φορολογικά ή οικονομικά μέτρα και επηρεάζουν την κατανάλωση προϊόντων ή υπηρεσιών ενθαρρύνοντας την τήρηση των τεχνικών αυτών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες. Εξαιρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

ζ) «σχέδιο τεχνικού κανόνα/κανονισμού»: το κείμενο μιας τεχνικής προδιαγραφής ή άλλης απαίτησης ή ενός κανόνα σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών διατάξεων, που εκπονείται προκειμένου η τεχνική αυτή προδιαγραφή ή απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες να καθιερωθεί αμέσως ή εν τέλει ως τεχνικός κανόνας, και το οποίο, δεδομένου ότι βρίσκεται σε προπαρασκευαστικό στάδιο, μπορεί να υποστεί ουσιαστικές τροποποιήσεις.

Άρθρο 6 (Άρθρο 5 της Οδηγίας 2015/1535/ΕΕ)

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 8 του παρόντος, οι Δημόσιες Υπηρεσίες και Οργανισμοί που συντάσσουν σχέδια τεχνικών κανόνων, υποχρεούνται να τα γνωστοποιούν στην Επιτροπή, μέσω του Κέντρου Πληροφόρησης ΕΛΟΤ, εκτός αν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου, οπότε δεν αποστέλλεται το κείμενο και αρκεί μία απλή ενημέρωση ως προς το συγκεκριμένο πρότυπο. Τα σχέδια αυτά συνοδεύονται από μία ανακοίνωση των λόγων που καθιστούν αναγκαία την κατάρτιση αυτού του τεχνικού κανόνα, εκτός εάν οι λόγοι αυτοί συνάγονται ήδη από το ίδιο το σχέδιο. [...]

Οι αρμόδιες για τη σύνταξη των εν λόγω σχεδίων τεχνικών κανόνων αρχές, προβαίνουν σε νέα γνωστοποίηση αυτών, υπό τους ανωτέρω όρους, εφόσον οι όροι αυτοί επιφέρουν σημαντικές τροποποιήσεις στο σχέδιο με αποτέλεσμα να τροποποιείται το πεδίο εφαρμογής του, να συντομεύεται το αρχικό χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του, να προστίθενται προδιαγραφές ή απαιτήσεις ή αυτές να καθίστανται πιο αυστηρές. [...]

Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη μπορούν να διατυπώσουν παρατηρήσεις ή εμπεριστατωμένες γνώμες στα παραπάνω σχέδια τεχνικών κανόνων. Το Κέντρο Πληροφόρησης ΕΛΟΤ διαβιβάζει αμελλητί στις αρμόδιες Δημόσιες Υπηρεσίες και Οργανισμούς τις παρατηρήσεις ή εμπεριστατωμένες γνώμες της Επιτροπής ή των άλλων κρατών μελών για σχέδια τεχνικών κανονισμών που αυτές οι Δημόσιες Υπηρεσίες ή Οργανισμοί κατάρτισαν, για να τις λάβουν υπόψη τους, στο μέτρο του δυνατού, κατά τη διατύπωση των οριστικών κειμένων αυτών των τεχνικών κανόνων.

2. Οι Δημόσιες Υπηρεσίες και Οργανισμοί αποστέλλουν στην Επιτροπή το συντομότερο δυνατό, μέσω του Κέντρου Πληροφόρησης ΕΛΟΤ, το οριστικό κείμενο τεχνικού κανονισμού που καταρτίζουν. Οι παραπάνω Υπηρεσίες και Οργανισμοί μπορούν να ζητούν, μέσω του Κέντρου Πληροφόρησης ΕΛΟΤ, το οριστικό κείμενο ενός τεχνικού κανόνα άλλου κράτους - μέλους. [...]

Άρθρο 7 (Άρθρο 6 της Οδηγίας 2015/1535/ΕΕ)

1. Οι Δημόσιες Υπηρεσίες και Οργανισμοί αναβάλλουν την έγκριση ενός σχεδίου τεχνικού κανόνα για τρεις μήνες από την ημερομηνία παραλαβής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της γνωστοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του παρόντος π.δ.

2. α) Από την ημερομηνία παραλαβής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της γνωστοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή ένα άλλο κράτος μέλος διατυπώσει, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία αυτή, εμπεριστατωμένη γνώμη, σύμφωνα με την οποία το προτεινόμενο μέτρο παρουσιάζει πτυχές που μπορούν ενδεχομένως να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς οι συντάκτες τεχνικού κανόνα αναβάλλουν:

αα) κατά τέσσερις μήνες την έγκριση ενός σχεδίου τεχνικού κανόνα υπό μορφή εκούσιας συμφωνίας κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 1, περίπτωση στ, υποπερίπτωση ββ του δευτέρου εδαφίου,

ββ) με την επιφύλαξη των παραγράφων 3, 4 και 5 του παρόντος άρθρου, κατά έξι μήνες την έγκριση οιοδήποτε άλλου σχεδίου κανόνα εξαιρουμένων των σχεδίων όσον αφορά τις υπηρεσίες.

β) Με την επιφύλαξη των παραγράφων 4 και 5, οι συντάκτες τεχνικού κανόνα αναβάλλουν κατά τέσσερις μήνες την έγκριση ενός σχεδίου κανόνα σχετικά με τις υπηρεσίες, από την ημερομηνία παραλαβής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της γνωστοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή ένα άλλο κράτος μέλος διατυπώσει, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία αυτή, εμπεριστατωμένη γνώμη σύμφωνα με την οποία το προτεινόμενο μέτρο παρουσιάζει πτυχές που μπορούν ενδεχομένως να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών ή στην ελεύθερη εγκατάσταση των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. [...]

3. Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών – Ανάπτυξης και επενδύσεων – Υποδομών και Μεταφορών - Επικρατείας, με θέμα «Σύσταση οργάνωση και διοίκηση του Ν.Π.Ι.Δ. «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών» - Ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ) και του Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ)» (ΦΕΚ 1703/Β' /07-04-2022).

Η ως άνω απόφαση έχει εκδοθεί, κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της παρ. 5 του άρθρου 170, του ν. 4412/2016.

4. Κανονισμός ΕΕ 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2011 για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα δομικών κατασκευών και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

5. Κανονισμός (ΕΕ) 2019/515 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2019, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των εμπορευμάτων που κυκλοφορούν νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 764/2008.

IV. Ιστορικό - Διαδικασία αναθεώρησης των νέων ΕΤΕΠ – Δομή και Περιεχόμενο ΕΤΕΠ

A. Ιστορικό – Διαδικασία Αναθεώρησης ΕΤΕΠ

Το εξεταζόμενο σχέδιο υπουργικής απόφασης εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της παρ. 8 του άρθρου 54 *Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη του ν. 4412/2016, σύμφωνα με την οποία: «8. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνδεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.»*

Το ως άνω σχέδιο περιλαμβάνει:

(α) την πρώτη αναθεώρηση και αντικατάσταση των εβδομήντα εννέα (79) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (εφεξής ΕΤΕΠ), οι οποίες θεσπίστηκαν ως υποχρεωτικής εφαρμογής σε όλα τα Δημόσια Έργα, με την υπ' αρ. ΔΙΠΑΔ/οικ.273/17-7-2012 (Β' 2221) Απόφαση του τότε Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Οι 79 ΕΤΕΠ αποτελούν μέρος των τετρακοσίων σαράντα (440) ΕΤΕΠ που έγιναν υποχρεωτικής εφαρμογής με την προαναφερόμενη απόφαση¹,

(β) τη δεύτερη αναθεώρηση και αντικατάσταση των δεκαοκτώ (18) ΕΤΕΠ που θεσπίστηκαν, μεταξύ άλλων, ως υποχρεωτικής εφαρμογής με την υπ' αρ. 367126/22-11-2022 (Β' 6366) Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Έγκριση εκατόν πενήντα τεσσάρων (154) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες», σύμφωνα και με την αρ. πρωτ. 269357/1-9-2022 (Β' 4823) Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα».

Τα κείμενα των εν λόγω Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών, κατά το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, συνιστούν σημαντική ποιοτική αναβάθμιση των υπαρχουσών Τεχνικών Προδιαγραφών και Τεχνικών ή Ειδικών Συγγραφών Υποχρεώσεων, οι οποίες χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα στις δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων. Επίσης, μέσω των ΕΤΕΠ και της διαδικασίας έγκρισής τους που έχει προηγηθεί, εξασφαλίζεται η εναρμόνιση των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών με τα Διεθνή και Ευρωπαϊκά Πρότυπα, τα οποία είναι κάθε φορά σε ισχύ, και διευκολύνεται η επίτευξη του στόχου της ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς και στον τομέα των Δομικών Έργων.

Επισημαίνεται, ότι έχουν προηγηθεί αντίστοιχες σύμφωνες γνώμες της Αρχής (βλ. Γ10 ΕΑΑΔΗΣΥ/2019, Γ1 ΕΑΔΗΣΥ/2022, Γ6 ΕΑΔΗΣΥ/2023), σε συνέχεια των οποίων εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. Δ22/4193/22-11-2019 (Β' 4607), 367126/22-11-2022 (Β' 6366) και 244140/9-8-2023 (Β' 5115) Υπουργικές Αποφάσεις, με τις οποίες η 2η αναθεωρημένη έκδοση συνολικά τριακοσίων τεσσάρων (304) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) έγινε υποχρεωτικής εφαρμογής σε όλα τα Δημόσια Έργα.

Η διαδικασία έγκρισης των συγκεκριμένων ΕΤΕΠ έχει ως εξής:

1. Στις 29-5-2018 υπεγράφη σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και του ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ (ΑΔΑΜ: 18SYMV003176319 2018-05-30, ΑΔΑ: 6ΕΟΒ465ΧΘΞ-02Τ) για την υλοποίηση του υποέργου 8 «Επικαιροποίηση/ αναθεώρηση/ προσαρμογή στα ισχύοντα

¹ Επισημαίνεται ότι ήδη με τις Υπουργικές αποφάσεις:

(α) Δ22/4193/22-11-2019 (ΦΕΚ 4607/Β'/13-12-19)

(β) 367126/22-11-2022 (ΦΕΚ 6366/Β'/15-12-22)

(γ) 244140/9-8-2023 (ΦΕΚ 5115/Β'/17-8-23)

η 2η αναθεωρημένη έκδοση συνολικά τριακοσίων τεσσάρων (304) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) έγινε υποχρεωτικής εφαρμογής σε όλα τα Δημόσια Έργα.

Ευρωπαϊκά και Διεθνή Πρότυπα και Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς καθώς και της προτυποποίησης/ γνωστοποίησης των κειμένων τους στην ΕΕ, **τριακοσίων δεκατεσσάρων (314²)** Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ)», του έργου «*Σύμβουλος για την επικαιροποίηση ή/και εκπόνηση Εθνικών Προδιαγραφών/Προσαρτημάτων και για την παρακολούθηση των διαδικασιών εξέλιξης του Ευρωπαϊκού Κανονιστικού πλαισίου έργων και μελετών*». Με την υπ' αρ. 202330/27-6-2022 (ΑΔΑ: Ψ9ΖΠ465ΧΘΞ-9ΦΠ, ΑΔΑΜ: 22ΣΥΜΝ010826502) Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίθηκε η παράταση της συμβατικής διάρκειας και η μεταβολή του χρονοδιαγράμματος παράδοσης των ενδιάμεσων τμηματικών παραδοτέων της σύμβασης, ενώ με την υπ' αρ. 109496/4-4-2023 (ΑΔΑ: ΨΖΠΛ465ΧΘΞ-ΛΚΧ, ΑΔΑΜ: 23ΣΥΜΝ012460796) Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίθηκε η τροποποίηση του Παραρτήματος Α της σύμβασης.

Το αντικείμενο της σύμβασης περιλαμβάνει την αναθεώρηση της 1ης έκδοσης των 314 ΕΤΕΠ, με σκοπό τον έλεγχο και τη διασφάλιση της συμβατότητάς τους με τα ισχύοντα σήμερα Ευρωπαϊκά Πρότυπα (και όταν αυτά δεν υφίστανται με τα Διεθνή Πρότυπα), τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς και την Εθνική Νομοθεσία, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα του τελικού παραδοτέου του Υποέργου του ανωτέρω έργου, με τίτλο: «*Μελέτη ελέγχου τριακοσίων εβδομήντα δύο (372) ΕΤΕΠ για τον προσδιορισμό αυτών που χρήζουν αναθεώρησης λόγω ασυμβατότητας με τα ισχύοντα Ευρωπαϊκά και Διεθνή Πρότυπα, την έκταση-κατηγοριοποίηση αναθεώρησης και τις προτεραιότητες αναθεώρησης*».

Οι 314 Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές είναι αυτές που η μελέτη προσδιορισμού της έκτασης αναθεώρησης, τις κατέταξε στις Κατηγορίες 1 & 2, δηλαδή στις κατηγορίες εκείνες για τις οποίες απαιτείται πλήρης ανασύνταξη ή εκτεταμένες διορθώσεις.

Οι υπό αναθεώρηση 314 Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές, σύμφωνα με τη Σύμβαση και τις με αρ. πρωτ. Δ22/4192/29-10-2019 (ΑΔΑ: 618Ψ465ΧΘΞ-ΒΣ7), Δ22/4510/31-8-2020 (ΑΔΑ: 6ΔΚΒ465ΧΘΞ-Σ6Ρ) και 202330/27-6-2022 (ΑΔΑ: Ψ9ΖΠ465ΧΘΞ-9ΦΠ) Αποφάσεις του Υπουργού Υ.ΜΕ. περί έγκρισης παράτασης της αρχικής συμβατικής διάρκειας και μεταβολής του χρονοδιαγράμματος παράδοσης των ενδιάμεσων τμηματικών παραδοτέων της σύμβασης, συμφωνήθηκε να παραδοθούν σε 4 Φάσεις:

1η Φάση – 74 ΕΤΕΠ, στις 29-05-21

2η Φάση – 80 ΕΤΕΠ, στις 29-11-21

3η Φάση – 80 ΕΤΕΠ, στις 29-07-22

4η Φάση – 80 ΕΤΕΠ, στις 29-03-23

Για την παρακολούθηση της τήρησης των όρων της σύμβασης έχει συγκροτηθεί πενταμελής Επιτροπή Παρακολούθησης Έργου (ΕΠΕ) με απόφαση του Υπουργού Υ.ΜΕ. (αρ. πρωτ. Δ22/4461/17-7-2018 (ΑΔΑ: ΨΩΗΟ465ΧΘΞ-ΤΥΕ)), η οποία αποτελείται από πέντε τεχνικούς υπαλλήλους του Υπουργείου Υ.ΜΕ. Η Επιτροπή Παρακολούθησης Έργου ασκεί εποπτεία σχετική με την πρόοδο και την ομαλή εκτέλεση του έργου, την τήρηση του χρονοδιαγράμματος, εισηγείται τυχόν παρατάσεις, ενημερώνει σχετικά τα συμβαλλόμενα μέρη, συντάσσει τους λογαριασμούς πληρωμών και εισηγείται τυχόν τροποποιήσεις της σύμβασης. Πρόσφατα με την αρ. πρωτ. 226724/15-7-2022 (ΑΔΑ: ΨΛΧΛ465ΧΘΞ-ΨΟΡ) απόφαση του Υπουργού Υ.ΜΕ. τροποποιήθηκε η σύνθεση της Επιτροπής, λόγω συνταξιοδότησης και αποχώρησης κάποιων μελών της.

Επίσης με την αρ. πρωτ. 140150/28-5-2021 (ΑΔΑ: Ψ7Ξ8465ΧΘΞ-ΟΡΔ) Απόφαση του Υπουργού Υ.ΜΕ. συγκροτήθηκε Επιτροπή Παραλαβή Έργου για την Τμηματική/ Προσωρινή και Οριστική Παραλαβή των παραδοτέων της σύμβασης.

2. Με την αρ. πρωτ. ΔνΣ 285-19/8-2-2019 (ΑΔΑ: 6ΩΛΡΟΞΜΓ-15Ξ) απόφαση του ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ ανασυστάθηκε η Τεχνική Επιτροπή Τυποποίησης ΕΛΟΤ/ΤΕ99 «Προδιαγραφές Τεχνικών Έργων

² Βλ. Από τις 440 ΕΤΕΠ

και ακολούθως με τη ΔνΣ 329-20/12-10-2020 (ΑΔΑ: Ω0ΛΩΟΞΜΓ-149) απόφαση του ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ η ίδια Επιτροπή ανασυγκροτήθηκε. Το έργο της Επιτροπής είναι να κατευθύνει την υλοποίηση και να εισηγείται την έγκριση των αναθεωρημένων ΕΤΕΠ στον ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ.

3. Η διαδικασία αναθεώρησης των ΕΤΕΠ ακολουθεί τους Κανόνες Τυποποίησης του ΕΛΟΤ που έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. του ΕΣΥΠ. Έως σήμερα έχουν δημοσιευτεί συνολικά 304 αναθεωρημένες ΕΤΕΠ της 1^{ης}, 2^{ης} και 3^{ης} Φάσης της σύμβασης, που έχουν διέλθει από όλα τα προβλεπόμενα στάδια και ελέγχους.

4. Σύσταση της ΤΕ99 είναι ότι οι ΕΤΕΠ κάθε φάσης (στην προκειμένη περίπτωση 1^{ης}, 2^{ης} και 3^{ης} Φάσης) που έχουν διέλθει επιτυχώς τις διαδικασίες τυποποίησης, Ευρωπαϊκής Διαβούλευσης και Εθνικών Γνωμοδοτήσεων, να τίθενται άμεσα σε εφαρμογή με σχετική Υπουργική Απόφαση, καθώς τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν εκφράσει την αναγκαιότητα εφαρμογής αναθεωρημένων τεχνικών κειμένων το συντομότερο δυνατόν.

5. Σύμφωνα με την ανωτέρω σύσταση, καθώς έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και η 4η Φάση της Σύμβασης (79 ΕΤΕΠ εκ των 80)³, το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών κοινοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα Κράτη Μέλη μέσω του TRIS, τις 79 και τις 18 (εκ των 154⁴ ΕΤΕΠ που τροποποιήθηκαν τρίτη φορά) αναθεωρημένες ΕΤΕΠ, σύμφωνα με τη διαδικασία γνωστοποίησης που προβλέπεται από την Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535, όπως ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το π.δ. 81/2018 (Α' 151). Η Ευρωπαϊκή διαβούλευση μέσω του TRIS ολοκληρώθηκε στις 7.9.2023 και στο πλαίσιο αυτής υποβλήθηκαν δύο παρατηρήσεις από την ΕΕ.

Ειδικότερα, η Επιτροπή με το από 3.8.2023 υπ' αρ. C (2023) 5445 final έγγραφό της αναφέρει ότι «Στο πλαίσιο της διαδικασίας κοινοποίησης που προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/1535⁵, στις 30 Μαΐου 2023 οι ελληνικές αρχές κοινοποίησαν τα προαναφερόμενα σχέδια στην Επιτροπή (στο εξής: κοινοποιηθέντα σχέδια). Σύμφωνα με τα μηνύματα κοινοποίησης, τα κοινοποιηθέντα σχέδια προβλέπουν την τροποποίηση διαφόρων Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών όσον αφορά διάφορα προϊόντα.

Η εξέταση των κοινοποιηθέντων σχεδίων οδήγησε την Επιτροπή να υποβάλει τις ακόλουθες παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535.

Τα κοινοποιηθέντα σχέδια απαιτούν συμμόρφωση με πρότυπα ή άλλες τεχνικές προδιαγραφές.

Η Επιτροπή θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή των ελληνικών αρχών στο γεγονός ότι, σύμφωνα με τις ενωσιακές εναρμονισμένες νομοθεσίες που βασίζονται στις αρχές του νέου

---

³ Βλ. Η 4η και τελευταία φάση της σύμβασης ολοκληρώθηκε και στις 29.03.2023 παραδόθηκαν οι τελευταίες 80 αναθεωρημένες ΕΤΕΠ, οι οποίες παραλήφθηκαν στις 21.4.2023 από την Επιτροπή Παραλαβής του Έργου με πρωτόκολλο Τμηματικής/ Προσωρινής Παραλαβής των παραδοτέων της 4ης φάσης της σύμβασης (αρ. πρωτ. εισερχομένου στη Δ22, 130117/25-4-2023). Με το αρ. πρωτ. 140080/β-5-2023 έγγραφο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα Κράτη Μέλη μέσω του TRIS, οι 80 αναθεωρημένες ΕΤΕΠ της 4^{ης} Φάσης.

⁴ βλ. Οι 154 ΕΤΕΠ αποτελούν την 2η αναθεωρημένη έκδοση και αντικαθιστούν την 1η έκδοση αντίστοιχων ΕΤΕΠ που με την αρ. ΔΙΠΑΔ/οικ.273/17.07.2012 (Β' 2221) Απόφαση του τότε Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ L 241, της 17.9.2015, σ. 1).

νομοθετικού πλαισίου, π.χ.: οδηγία για την χαμηλή τάση⁶, κανονισμός για τα μέσα ατομικής προστασίας⁷, κ.λπ., η χρήση εναρμονισμένων προτύπων είναι προαιρετική («οι οδηγίες»).

Επιπλέον, ορισμένες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ για τα προϊόντα, όπως οι οδηγίες, καθορίζουν τις βασικές απαιτήσεις και τα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους πρέπει να συμμορφώνονται με τις εν λόγω βασικές απαιτήσεις. Λεπτομερείς τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται σε εθελοντικά πρότυπα, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων παρατίθενται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εφόσον τηρούνται τα εν λόγω εναρμονισμένα πρότυπα, παρέχουν τεκμήριο συμμόρφωσης με τις αντίστοιχες βασικές απαιτήσεις.

Αυτό σημαίνει ότι, για τον εξοπλισμό που εμπίπτει στις εν λόγω οδηγίες, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να απαιτούν τη συμμόρφωση με οποιοσδήποτε απαιτήσεις που σχετίζονται με τις πτυχές που καλύπτονται από τις οδηγίες, πέραν εκείνων που ορίζονται στις οδηγίες. Επιπλέον, ενώ η Επιτροπή ενθαρρύνει τη χρήση εναρμονισμένων προτύπων της ΕΕ, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων παρατίθενται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως μέσο παροχής τεκμηρίου συμμόρφωσης με τις οδηγίες, δεδομένου του εθελοντικού χαρακτήρα τους, η απαίτηση συμμόρφωσης με ευρωπαϊκά πρότυπα που αφορούν πτυχές που καλύπτονται από τις οδηγίες, θα μπορούσε να εκληφθεί ως τεχνικό εμπόδιο στο εμπόριο.

Η Επιτροπή προτείνει να εξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης των κοινοποιηθέντων σχεδίων, ώστε ο εξοπλισμός που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής εναρμονισμένης νομοθεσίας να μην απαιτείται να συμμορφώνεται με πρότυπα που καθορίζουν προδιαγραφή για τις ίδιες πτυχές.

Επιπλέον, φαίνεται ότι έγινε κατά λάθος παραπομπή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1408/71 στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α πολλών από τα κοινοποιηθέντα σχέδια. Πράγματι, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1408/71 όχι μόνο έχει καταργηθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 883/2004, αλλά δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της εν λόγω νομοθεσίας και του κανονισμού για τα ΜΑΠ.

Η Επιτροπή καλεί τις ελληνικές αρχές να λάβουν υπόψη τις ανωτέρω παρατηρήσεις.

Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, μόλις εγκριθεί το οριστικό κείμενο, πρέπει να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535.».

Οι παρατηρήσεις συζητήθηκαν στην Τεχνική Επιτροπή ΤΕ99 του ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ στις 15.9.2023. Σύμφωνα με το Πρακτικό Νο 95/(15) 2023 της συνεδρίασης, συμφωνήθηκε ομόφωνα η ακόλουθη απάντηση:

« 1. Η πρώτη παρατήρηση αφορά στην «απαίτηση συμμόρφωσης με ευρωπαϊκά πρότυπα που αφορούν πτυχές που καλύπτονται από τις οδηγίες, θα μπορούσε να εκληφθεί ως τεχνικό εμπόδιο στο εμπόριο». Επί αυτής, η απάντηση της Τεχνικής Επιτροπής ΤΕ99 του ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ ήταν ότι: Όπως παραδέχεται η ΕΕ στο έγγραφό της, η «Επιτροπή ενθαρρύνει τη χρήση εναρμονισμένων προτύπων ως μέσο παροχής τεκμηρίου συμμόρφωσης με τις οδηγίες». Βεβαίως τα συγκεκριμένα εναρμονισμένα πρότυπα είναι εθελοντικού χαρακτήρα και ισχύει η ρήτρα σχετικά με το «ισοδύναμο» σύμφωνα με το άρθρο 54 του Ν. 4412/2016 (εναρμόνιση στην Ελληνική Νομοθεσία του άρθρου 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) που

⁶ Οδηγία 2014/35/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, για την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη διαθεσιμότητα στην αγορά ηλεκτρολογικού υλικού που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσης ΕΕ L 96 της 29.3.2014, σ. 357–374.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/425 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας και για την κατάργηση της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ΕΕ L 81 της 31.3.2016, σ. 51–98

μνημονεύεται στο διατακτικό σημ. 3 της υπουργικής απόφασης έγκρισης υποχρεωτικής εφαρμογής τους σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες, η οποία επισυνάπτεται. Συνεπώς η απαίτηση συμμόρφωσης με ευρωπαϊκά πρότυπα που αφορούν πτυχές που καλύπτονται από τις οδηγίες εφόσον ισχύει απαρέγκλιτα η ρήτρα του «ισοδύναμου», δεν θα μπορούσε να εκληφθεί ως τεχνικό εμπόδιο στο εμπόριο.

2. Η δεύτερη παρατήρηση αφορά στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1408/71. Επί αυτής, η απάντηση της Τεχνικής Επιτροπής ΤΕ99 του ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ ήταν ότι: «Επιπλέον, φαίνεται ότι έγινε κατά λάθος παραπομπή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1408/71 στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α πολλών από τα κοινοποιηθέντα σχέδια. Πράγματι, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1408/71 όχι μόνο έχει καταργηθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 883/2004, αλλά δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της εν λόγω νομοθεσίας και του κανονισμού για τα ΜΑΠ.» Στο παράρτημα Α, σε κανένα κείμενο Τεχνικής Προδιαγραφής, δεν υπάρχει αναφορά στον κανονισμό (ΕΚ) 1408/71 που αναφέρεται στην εφαρμογή συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και πράγματι δεν έχει καμία απολύτως σχέση με το αντικείμενο των ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών. Για τα απαιτούμενα ΜΑΠ (Μέσα Ατομικής Προστασίας), γίνεται η ορθή αναφορά στις απαιτήσεις του Κανονισμού 2016/425/ΕΕ σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας και για την κατάργηση της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου.»

Η ανωτέρω απάντηση κοινοποιήθηκε στο TRIS. Στη συνέχεια, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, αφού είχαν ολοκληρωθεί όλες οι προβλεπόμενες τυποποιητικές διαδικασίες, υποβλήθηκαν επιπρόσθετες παρατηρήσεις για το Σχέδιο της ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-04-01-04-01:2022 από συνολικά 3 εταιρείες, οι οποίες συζητήθηκαν στην Τεχνική Επιτροπή ΤΕ99 του ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ, οπότε αποφασίστηκε η αποδέσμευσή της από τις λοιπές 79 ΕΤΕΠ.

6. Με την αρ. 14/8.11.2023 σχετική γνωμοδότηση του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων/ Τμήμα Κατασκευών Β' του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, το ως άνω σχέδιο Υ.Α. εγκρίθηκε ομόφωνα εγκρίθηκε στο σύνολό του.

7. Κατόπιν τούτων υποβλήθηκε στην Αρχή το παρόν σχέδιο Υπουργικής Απόφασης για την υποχρεωτική εφαρμογή της πρώτης αναθεώρησης των 79 ΕΤΕΠ του παραρτήματος Α και της δεύτερης αναθεώρησης των 18 ΕΤΕΠ του παραρτήματος Β, με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες. Σημειώνεται, ότι το σχετικό διατακτικό (Σχέδιο Υπουργικής Απόφασης για την υποχρεωτική εφαρμογή τους) είναι ακριβώς το ίδιο με αυτό των με αρ. πρωτ. Δ22/4193/22-11-2019 (Β' 4607), 367126/22-11-2022 (Β' 6366) και 244140/9-8-2023 (Β' 5115) υπουργικών αποφάσεων, με τις οποίες εγκρίθηκαν εβδομήντα (70), εκατόν πενήντα τέσσερις (154) και ογδόντα (80) αναθεωρημένες ΕΤΕΠ αντίστοιχα, με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες», κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 8, του άρθρου 54 του Ν. 4412/2016.

8. Τέλος επισημαίνεται ότι στελέχη της Αρχής συμμετέχουν, ως εμπειρογνώμονες, στην Τεχνική Επιτροπή ΤΕ99 του ΕΛΟΤ.

VI. Επί της νομιμότητας και του περιεχομένου των προτεινόμενων ρυθμίσεων

Με το υπό εξέταση σχέδιο απόφασης ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών προβαίνει, όπως προαναφέρθηκε, στην έγκριση της πρώτης αναθεώρησης εβδομήντα εννέα (79) και της δεύτερης αναθεώρησης δεκαοκτώ (18) ΕΤΕΠ, με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια

Έργα και Μελέτες⁸, στον βαθμό που οι τελευταίες αποβλέπουν στην παραγωγή ή σχεδιασμό έργου ή στην επέμβαση σε έργο, βάσει της εξουσιοδοτικής διάταξης της παρ. 8 του άρθρου 54 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται, ότι ο έλεγχος συμβατότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, περιορίζεται στις διατάξεις του ν.4412/2016 και δεν καταλαμβάνει το ειδικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, που διέπει την κάθε επιμέρους ΕΤΕΠ, ιδίως λόγω του ιδιαζόντως τεχνικού χαρακτήρα αυτού, αλλά και του μεγάλου αριθμού των προς εξέταση ΕΤΕΠ. Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι τα υποβληθέντα σχέδια των ΕΤΕΠ έχουν ελεγχθεί και οριστικοποιηθεί από την, συσταθείσα για τον σκοπό αυτό, Τεχνική Επιτροπή ΤΕ99 του ΕΛΟΤ, στην κρίση της οποίας δεν υπεισέρχεται η Αρχή. Ως προς τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, επισημαίνονται τα κάτωθι:

A. Δομή και Περιεχόμενο των ΕΤΕΠ

Το σχέδιο Υπουργικής Απόφασης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, Παράρτημα Α, στο οποίο αναφέρονται οι κωδικοί και οι τίτλοι των 79 ΕΤΕΠ. Περαιτέρω, σε Παράρτημα Β περιλαμβάνονται οι κωδικοί και οι τίτλοι των 18 ΕΤΕΠ, ενώ τα κείμενα των υπό έκδοση ΕΤΕΠ πρόκειται να περιληφθούν στα Παραρτήματα Γ και Δ, ορισμένα από τα οποία εξετάστηκαν ενδεικτικά.

Οι εν λόγω ΕΤΕΠ συνιστούν εθνικούς τεχνικούς κανονισμούς που εφαρμόζονται στην κατασκευή των δημοσίων δομικών έργων στη Χώρα, με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας των δομικών έργων, της υγείας των χρηστών, της εξοικονόμησης ενέργειας και της προστασίας του περιβάλλοντος και γενικότερα την εκπλήρωση βασικών απαιτήσεων δομικών έργων σύμφωνα με το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 305/2011.

Παρατηρείται ότι η βασική δομή των ΕΤΕΠ, περιλαμβάνει:

- περιγραφή του αντικειμένου της τεχνικής προδιαγραφής,
- τυποποιητικές παραπομπές
- όρους και ορισμούς,
- απαιτήσεις,
- μέθοδο κατασκευής/εκτέλεσης εργασιών,
- κριτήρια αποδοχής περαιωμένων εργασιών/προϊόντων,
- τρόπο επιμέτρησης εργασιών,
- πληροφοριακό Παράρτημα για τους όρους υγείας, ασφάλειας και προστασίας του περιβάλλοντος,
- Βιβλιογραφία.

Πέραν αυτών, κάποια σχέδια τεχνικών κανόνων περιλαμβάνουν και επιπλέον κεφάλαιο/α, αναλόγως των ιδιαιτεροτήτων του αντικειμένου τους. Τέλος, στο κεφάλαιο της βιβλιογραφίας γίνεται αναφορά, κατά περίπτωση, των εθνικών προτύπων του ΕΛΟΤ για τα επιμέρους αντικείμενα των ΕΤΕΠ ή των εναρμονισμένων προτύπων ή άλλων ευρωπαϊκών προτύπων, καθώς και του ειδικότερου ευρωπαϊκού και εθνικού νομοθετικού πλαισίου, που επιβάλλει

⁸ Με την αριθμ. 60/2022 ΚΥΑ (Β 1701/07-04-2022), σε συνέχεια της παρ. 5 του άρθρου 170 του ν. 4412/2016, προβλέφθηκε η Σύσταση οργάνωση και διοίκηση του Ν.Π.Ι.Δ. «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών» - Ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ) και του Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ), με αντικείμενο την έρευνα και μελέτη των θεμάτων που έχουν σχέση με τον σχεδιασμό, το κόστος, την παραγωγικότητα και ποιότητα των τεχνικών έργων και μελετών, μέσω της ανάπτυξης, λειτουργίας, διαρκούς ενημέρωσης και υποστήριξης του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ ΤΙΜ-ΤΕΜ), το οποίο αποτελεί σύνολο εναρμονισμένων αρχών, κανόνων, μεθόδων και εργαλείων που υποστηρίζουν, μέσω του διαδικτύου, τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία των τεχνικών έργων. Ωστόσο, δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 6 του ανωτέρου άρθρου απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, για τη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών.

συγκεκριμένες απαιτήσεις για κάθε είδους δομικό υλικό, μέθοδο κατασκευής ή παροχής υπηρεσίας κλπ..

B. Παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των προτεινόμενων διατάξεων

1) Ως προς τη «Ρήτρα σχετικά με το ισοδύναμο»

Στο υποβληθέν σχέδιο Υ.Α. (βλ. παρ. 3) έχει συμπεριληφθεί γενική ρήτρα σχετικά με το ισοδύναμο, μέσω παραπομπής στο άρθρο 54 *Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη του ν. 4412/2016*⁹. Σημειώνεται, ότι σύμφωνα με τις παρ. 2-5 του ως άνω άρθρου, όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο».

Καθώς δεν ήταν εφικτό να ελεγχθεί το σύνολο των ΕΤΕΠ λόγω του μεγάλου αριθμού αυτών, επισημαίνεται ότι αντίστοιχη μνεία περί ισοδυναμίου απαιτείται να συμπεριλαμβάνεται σε κάθε ΕΤΕΠ, στην οποία γίνεται παραπομπή σε ευρωπαϊκά πρότυπα εθελοντικού χαρακτήρα (βλ. πιο πάνω παρατηρήσεις στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής διαβούλευσης μέσω του TRIS). Το ίδιο ισχύει για την παραπομπή σε εθνικά πρότυπα ή σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις. Σε διαφορετική περίπτωση, για λόγους ασφάλειας δικαίου, συστήνεται όπως το επισπεύδον Υπουργείο μεριμνήσει για την έκδοση διευκρινιστικής εγκυκλίου, στην οποία, μεταξύ άλλων, θα περιλαμβάνονται κατευθύνσεις προς τις αναθέτουσες αρχές, για τον τρόπο διατύπωσης των τεχνικών προδιαγραφών στα έγγραφα της σύμβασης, ήτοι με ρητή αναφορά στα ειδικώς οριζόμενα στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 54 του ν. 4412/2016.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από τη **δειγματοληπτική επεξεργασία** αυτών και σε συνάφεια προς τα παραπάνω, στις προδιαγραφές με αριθμούς ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-14-01-13-02:2023, ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-14-02-07-00:2023, ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-14-03-02-00:2023, εντοπίστηκε αναφορά σε Ευρωπαϊκά Έγγραφα Αξιολόγησης (EAD¹⁰), ενώ ελλείπει σχετική αναφορά ισοδυναμίας. Επισημαίνεται δε, ότι ο εθελοντικός χαρακτήρας αυτών δεν προκύπτει με σαφήνεια από τη διατύπωση των προαναφερόμενων ΕΤΕΠ, παρά εμμέσως («έχουν εφαρμογή τα Ευρωπαϊκά Έγγραφα Αξιολόγησης EAD..., βάσει των οποίων **μπορεί να** εκδοθεί Ευρωπαϊκή Τεχνική Αξιολόγηση (ETA) και τα προϊόντα **να** φέρουν σήμανση CE.»)¹¹ Επομένως, προτείνεται να

⁹ Βλ. και αντίστοιχο άρθρο 282 Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ).

¹⁰ Τα EAD είναι εναρμονισμένες τεχνικές προδιαγραφές που αναπτύχθηκαν από τον ΕΟΤΑ ως βάση για τις Ευρωπαϊκές Τεχνικές Αξιολογήσεις (ETAs) και παρέχουν στους κατασκευαστές έναν τρόπο για τη σήμανση CE για προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών που δεν καλύπτονται ή δεν καλύπτονται πλήρως από ένα εναρμονισμένο ευρωπαϊκό πρότυπο (hEN) σύμφωνα με τον Κανονισμό Προϊόντων Δομικών Κατασκευών (ΕΕ) 305/2011, και ως εκ τούτου είναι εθελοντικού χαρακτήρα.

¹¹ Η άποψη του ΕΛΟΤ, όπως αποτυπώνεται σε μήνυμα ηλεκτρονικής επικοινωνίας, είναι η εξής «Στην περίπτωση όπου για το προϊόν υπάρχει EAD, η διατύπωση ως ακολούθως «Για τα ... (π.χ. συστήματα προέντασης)... έχει εφαρμογή το Ευρωπαϊκό Έγγραφο Αξιολόγησης EAD XXXX, βάσει του οποίου μπορεί να εκδοθεί Ευρωπαϊκή Τεχνική Αξιολόγηση (ETA) και τα προϊόντα να φέρουν σήμανση CE. Στην περίπτωση έκδοσης ETA, τα προϊόντα πρέπει να διαθέτουν υποχρεωτικά δήλωση επιδόσεων και να προσκομισθεί εφόσον ζητηθεί το αντίστοιχο πιστοποιητικό...» (βλ. Σημείωση).

Σημείωση: Σε περίπτωση Σύστηματος αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της επίδοσης 1 και 1+ απαιτείται πιστοποιητικό Σταθερότητας της Επίδοσης

Σε περίπτωση Σύστηματος αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της επίδοσης 2+ απαιτείται πιστοποιητικό συμμόρφωσης του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω **ΔΕΝ υπάρχει υποχρέωση έκδοσης** Ευρωπαϊκής Τεχνικής Αξιολόγησης (ETA), αλλά δυνατότητα («μπορεί να»). Στην περίπτωση όμως που ο παραγωγός έχει επιλέξει την έκδοση ETA, τότε πρέπει να υπάρχουν όσα αναφέρονται στη συνέχεια της πρότασης » [Στην περίπτωση έκδοσης ETA, τα προϊόντα πρέπει να διαθέτουν υποχρεωτικά δήλωση επιδόσεων και να προσκομισθεί εφόσον ζητηθεί το αντίστοιχο πιστοποιητικό]

επανεξεταστεί η ως άνω διατύπωση και επιπλέον, για λόγους πληρότητας, να αποτυπωθεί τί ισχύει στην περίπτωση που ο παραγωγός δεν επιλέξει την έκδοση ΕΤΑ.

2) Ως προς την απαίτηση έκθεσης δοκιμής και πιστοποίησης από συγκεκριμένο οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης

Στο μέτρο που στα υποβληθέντα σχέδια ΕΤΕΠ περιλαμβάνεται απαίτηση έκθεσης δοκιμής ή πιστοποιητικό ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωση με τις τιθέμενες στις ΕΤΕΠ προδιαγραφές¹², απαιτείται η ρητή παραπομπή στο άρθρο 56 του ν. 4412/2016, *Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα (άρθρο 44 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)*. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση απαίτησης προσκόμισης πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ανεξάρτητους οργανισμούς που βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με ορισμένα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, όπου απαιτείται ρητή παραπομπή στο άρθρο 82, *Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 62 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)*. Σημειώνεται, ότι κατά τους ρητούς ορισμούς του άρθρου 56 του ως άνω νόμου¹³, ο οργανισμός ο οποίος πραγματοποιεί δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης πρέπει να είναι διαπιστευμένος σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 765/2008. Γίνεται δεκτό¹⁴, για την ταυτότητα του δικαιολογητικού λόγου, ότι οι ανωτέρω προϋποθέσεις για τη διαπίστευση ισχύουν και για τους οργανισμούς, οι οποίοι εκδίδουν πιστοποιητικά που βεβαιώνουν τη συμμόρφωση των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 82, το οποίο απαιτεί πιστοποίηση από διαπιστευμένους οργανισμούς, καίτοι το άρθρο αυτό δεν παραπέμπει ρητώς στον κανονισμό 765/2008.

Περαιτέρω, από τη δειγματοληπτική επεξεργασία των σχεδίων ΕΤΕΠ, σε συνέχεια και της ως άνω υπό (1) παρατήρησης, προκύπτει ότι στις απαιτήσεις της προδιαγραφής ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-05-02-02:2023 «Εγκατάσταση έτοιμων χλοοτάπητων, φυσικών και συνθετικών» και πιο συγκεκριμένα στην παρ. 4.2.1. «Γενικές απαιτήσεις», αναφέρεται ότι *«Το σύστημα χλοοτάπητα που πρόκειται να εγκατασταθεί σε αθλητικούς χώρους (αντικραδασμικό υπόστρωμα - συνθετικός χλοοτάπητας - πυριτικό αδρανές και υλικό επίδοσης) πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση αποτελεσμάτων εργαστηριακού ελέγχου (FIFA LABORATORY TEST REPORT - TEST MANUAL 2015), εγκεκριμένου από τη FIFA εργαστηρίου, από την οποία να προκύπτει η κατάταξη του στην κατηγορία FIFA QUALITY ή την κατηγορία FIFA QUALITY PRO. Σημείωση: Οι απαιτήσεις εργαστηριακών ελέγχων της FIFA και του Προτύπου ΕΛΟΤ EN 15330-1 για προϊόντα είναι παρόμοιες ενώ οι περισσότερες εταιρείες παράγουν συνήθως προϊόντα πιστοποιημένα μόνο από την FIFA.»*

Επίσης, στην παρ. 4.2.4. «Απαιτήσεις για τη στρώση αγκύρωσης χλοοτάπητα από χαλαζιακή άμμο» αναφέρεται *«Επί του ήδη επιστρωμένου συνθετικού χλοοτάπητα πρέπει να γίνει επίταση με κατάλληλες μηχανικές μεθόδους ενσωμάτωσης, πυριτικού αδρανούς, στην ποσότητα (kg/m²) που προβλέπεται από τον παραγωγό του ή την μελέτη. Το πυριτικό αδρανές πρέπει να συμμορφώνεται πλήρως με τα αναφερόμενα στην έκθεση δοκιμών κατάταξης του συνθετικού χλοοτάπητα στην κατηγορία FIFA QUALITY ή FIFA QUALITY PRO».*

¹² Βλ. ενδεικτικά ΕΤΕΠ υπ' αρ. ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-05-02-02:2023.

¹³ Βλ. και αντίστοιχο άρθρο 284 Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα (άρθρο 62 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ).

¹⁴ Υπ' αριθμ. 2325/2023 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία επιλύονται ζητήματα του ν. 4412/2016, κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (πρότυπη δίκη) : (Β) Οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να προσκομίζουν, ως αποδεικτικά μέσα προς απόδειξη της συμμόρφωσής τους με τα απαιτούμενα πρότυπα-συστήματα διασφάλισης ποιότητας, πιστοποιητικά εκδιδόμενα από φορείς διαπιστευμένους σύμφωνα με τον κανονισμό 765/2008. (βλ. σχετική ανακοίνωση της ΕΑΔΗΣΥ, όπως αναρτάται στην ιστοσελίδα της <https://www.eaadhsy.gr/index.php/category-articles-anakoinvseis/756-2325-> Πρβλ. σχετικές προβλέψεις άρθρων 158 Ποιότητα στα δημόσια έργα. - Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.) και 159 Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης

Αντίστοιχα, στην παρ. 4.2.6. «Απαιτήσεις για τον συνθετικό χλοοτάπητα» αναφέρεται ότι **«Γενικώς τα προϊόντα απαιτείται να έχουν πιστοποίηση FIFA. Η επιλογή του τύπου του συνιστάται να γίνεται σύμφωνα με τον Πίνακα Α.7 του Παραρτήματος Α του Προτύπου τα ΕΛΟΤ EN 15330-1 (ύψος πέλους 5,5 - 7 cm.). [...] (8) Ο τάπητας να έχει πιστοποιηθεί στην κατηγορία FIFA QUALITY ή FIFA QUALITY PRO τόσο εργαστηριακά όσο και εγκατεστημένος σε γήπεδο.»**

Ως προς τα προαναφερόμενα, επισημαίνεται ειδικώς η απαίτηση μνείας περί ισοδυναμίου, πολλώ δε μάλλον όταν γίνεται παραπομπή αποκλειστικά σε μη ευρωπαϊκά πρότυπα, καθώς και σχετικά με την τιθέμενη στην εν λόγω ΕΤΕΠ απαίτηση εγκεκριμένου από τη FIFA εργαστηρίου, η συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΚ) 765/2008. Σε κάθε περίπτωση, προτείνεται η διερεύνηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου όσον αφορά τις ισχύουσες αναφορές στη FIFA και οι τυχόν ισχύουσες δεσμεύσεις σε εθνικό, ευρωπαϊκό επίπεδο.

3) Ως προς τη ρήτρα σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση

Στην τελευταία παράγραφο 4 της προτεινόμενης ΥΑ, ορθώς έχει συμπεριληφθεί ρήτρα σχετικά με την ενιαία αγορά, σύμφωνα με την οποία **«Τα εμπορεύματα που διατίθενται νόμιμα στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Τουρκία ή που κατάγονται και διατίθενται νόμιμα στα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας ΕΟΧ, τεκμαίρεται ότι συμμορφώνονται με τους κανόνες αυτούς. Η εφαρμογή των κανόνων αυτών υπόκειται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/515 της 19^{ης} Μαρτίου 2019, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των εμπορευμάτων που κυκλοφορούν νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους».**

4) Ως προς τη συσχέτιση των ΕΤΕΠ με τα περιγραφικά Τιμολόγια Εργασιών Τεχνικών Έργων

Τα υποβληθέντα σχέδια ΕΤΕΠ, τα κείμενα των οποίων προσαρμόζονται στα ισχύοντα Ευρωπαϊκά και Διεθνή Πρότυπα και Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, συνιστούν ποιοτική αναβάθμιση των υπαρχουσών Τεχνικών Προδιαγραφών και Τεχνικών ή Ειδικών Συγγραφών Υποχρεώσεων, οι οποίες χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα στις δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων.

Στο σημείο αυτό επαναλαμβάνεται η επισήμανση που έχει διατυπωθεί στη Γνώμη Γ1 ΕΑΔΗΣΥ/2022 και Γ6 ΕΑΔΗΣΥ/2023, προκειμένου να ληφθεί υπόψη και στις υποβληθείσες ΕΤΕΠ **«τα διαλαμβανόμενα στα ως άνω σχέδια ΕΤΕΠ δεν συμπίπτουν σε κάθε περίπτωση με τους αντίστοιχους όρους στα Περιγραφικά Τιμολόγια Εργασιών Τεχνικών Έργων ανά κατηγορία Έργου (π.χ. τρόπος επιμέτρησης εργασιών), η επικαιροποίηση των οποίων συστήνεται να γίνει άμεσα, προκειμένου να μη δημιουργείται σύγχυση στις Δ/νουσες υπηρεσίες, λαμβανομένης υπόψη και της σειράς ισχύος των εγγράφων της σύμβασης κατά το στάδιο της εκτέλεσης (άρθρο 5 Πρότυπου Τεύχους Διακήρυξης Έργων), όπου σε περίπτωση ασυμφωνίας των περιεχόμενων σε αυτά όρων, το τιμολόγιο δημοπράτησης προηγείται του τεύχους των τεχνικών προδιαγραφών.»**

5) Ως προς την έναρξη ισχύος της Υ.Α.

Στην παρ. 2 του σχεδίου ορίζεται ότι **«Οι εγκρινόμενες Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΤΕΠ) εφαρμόζονται υποχρεωτικά, με την έναρξη ισχύος της παρούσας»**

Περαιτέρω, στην παρ. 5 αυτού ορίζεται ότι: **«Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει μετά την παρέλευση τριών(3) μηνών από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης».**

Όπως έχει επισημάνει η Αρχή με τις Γ1 ΕΑΔΗΣΥ/2022 και Γ6/2023 Γνώμες της, στον βαθμό που το πεδίο εφαρμογής της εξεταζόμενης Υ.Α. καταλαμβάνει π.χ. μελέτες που βρίσκονται στο στάδιο εκπόνησης, εγκεκριμένες μελέτες που χρήζουν αναθεώρησης για τη δημοπράτηση έργων, εκκρεμείς διαδικασίες ανάθεσης έργων, καθώς και συμβάσεις έργων που εκτελούνται,

κρίνεται αναγκαίο να διευκρινιστούν ο χρόνος και ο τρόπος εφαρμογής των οικείων ΕΤΕΠ σε αυτές, με ρητή αναφορά στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Οι ανωτέρω παρατηρήσεις συνιστάται να ληφθούν υπόψη κατά τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου του συνόλου των αναθεωρημένων ΕΤΕΠ που περιλαμβάνονται στο υποβληθέν σχέδιο, στον βαθμό που συνάδουν και με την περιγραφή αυτών, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή, ασκούσα την αρμοδιότητά της όπως ορίζεται στο άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, **αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης** επί του προτεινόμενου σχεδίου απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα «*Έγκριση της πρώτης αναθεώρησης εβδομήντα εννέα (79) και της δεύτερης αναθεώρησης δεκαοκτώ (18) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες*», με τις προαναφερόμενες παρατηρήσεις, νομοτεχνικές διορθώσεις και επισημάνσεις, κατά τα προπαρατιθέμενα.

Αθήνα, 01 Φεβρουαρίου 2024

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

EIRINI MAZARAKI
16/02/2024 13:45
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου